

Titel: Notesbog 5

Citation: "Notesbog 5", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K19*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Jette Knudsen; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2001 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-not5-txr-shoot-id74c45dba-e40a-4fdc-a3ad-6ee0ba9d6679.pdf> (tilgået 17. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K19

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden. [Læs CC0-erklæringen](#)

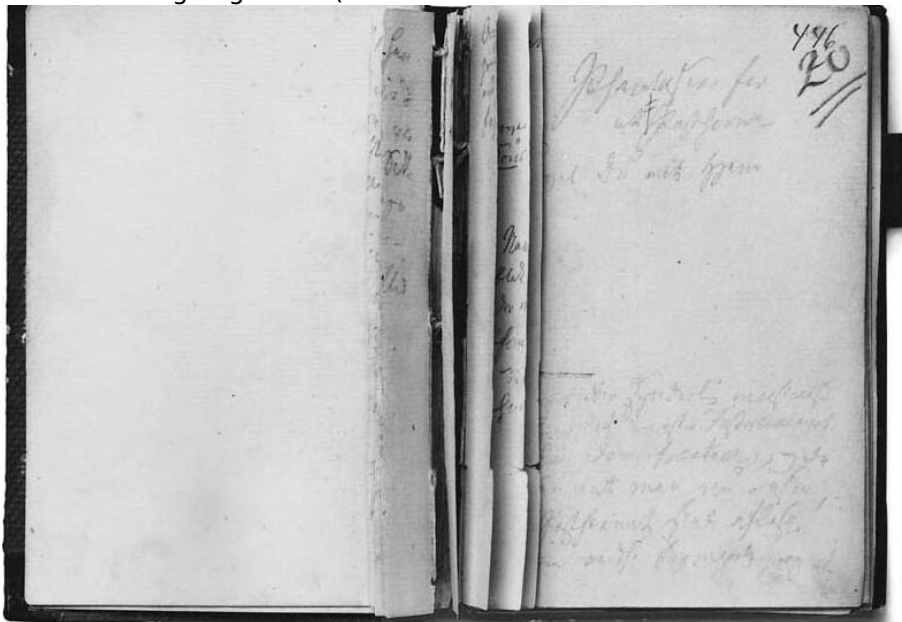
Tekstredøgørelse

1. Manuskriptbeskrivelse 223
2. Datering og kronologi 224
3. Indhold 226

1. Manuskriptbeskrivelse

Notesbog 5 er en lille lommebog i oktavformat. Den har oprindelig indeholdt 54 blade, hvoraf ni er bortklippet og afrevet. Det fremgår af fragmentariske ord og bogstaver på de otte bladrester forrest, at disse blade har været beskrevet, men teksten er ikke bevaret. Yderligere to blade er gået tabt, men her findes optegnelsernes ordlyd indirekte overleveret i H.P. Barfods fortegnelse (*B-fort.*)* samt i hans udgave *Af Søren Kierkegaards Efterladte Papirer (EP)*.* Notesbogen findes i Kierkegaard Arkivet (KA) på Det Kongelige Bibliotek.

Not5 1 Manuskriptet består af et halvbind med rødt, nopret papir og guldlinier på ryggen. Forsatsbladene er betrukket med rødt marmorert papir, som bagest desuden er foldet og hæftet som en lille lomme. Bindet er forsynet med en penneholder af rødt læder. I øverste højre hjørne på bagsiden af forsatsbladet forfra er prisen, »8/2 Mk. 8 Sk.«, skrevet med blyant. 45 blade i 8°.* Bladene er på hver anden side (højresiderne) pagineret 20-70, overvejende med blyant. De første to blade, hvoraf halvdelen af det første er afrevet, er ikke pagineret. Pagineringen er formentlig begyndt på bl. [3r] med sidetallet 4, men af bl. [3]-[10], som er bortklippet, findes nu kun smalle bladrester. Papir: svært, ribbet; vandmærke: en enhjørning. Mål: 83 x 125 mm.* På de tilbageværende bladrester på bl. [3]-[10] findes fragmentarisk tekst i form af enkelte ord og bogstaver (se illustration 7

7. Notesbog 5, s. 20. Foran findes fragmenter af de bortklippede blade
) Bagfra er et blad samt en lap af et blad afrevet.

Teksten er skrevet hen over hele siden, hovedsagelig med blyant; s. 36, 46 og 54-55 dog med blæk. Flere lange fodnoter, fordelt over flere sider. På s. 28 findes en tilføjelse til en fodnote på s. 20-22. De første to blade samt s. 27, 40, 42, 44, 58 og 70-113 er ubeskrevet.

Håndskriften med blyant: regelmæssig, til tider hastig. Håndskriften med

blæk: regelmæssig.

Få korrektioner, enkelte med blæk. En tilføjelse med blæk på s. [35].

En optegnelse på s. [37] er slettet med blækløkker.

(B-fort. 446; KA, A pk. 3 læg 2; Pap. III A 15-49)

1

2. Datering og kronologi

Notesbog 5 rummer ingen dateringer, men ved hjælp af andre kriterier er det muligt at angive et omtrentligt tidsrum for dens tilblivelse.

Det synes at fremgå af Not5:19, at denne optegnelse først er skrevet efter 3. juli 1840, hvor SK blev teologisk kandidat:

Jeg er altid beskyldt for at bruge lange Parentheser. Min Examenslæsning er den længste Parenthes, jeg har oplevet.

Hvornår SK har påbegyndt notesbogen, kan ikke afgøres med sikkerhed, men det er rimeligt at antage, at han først efter sin vel overståede eksamen vender tilbage til sine journaler og notesbøger; således findes der, bortset fra en række eksamensrelaterede notater, ingen optegnelser i perioden fra okt. 1839 til juli 1840, den periode, hvor SK var optaget af at læse til eksamen.*

Udgiverne af *Pap.*, P.A. Heiberg og V. Kuhr, antager, at de første optegnelser i notesbogen kan henføres til SKs rejse til Jylland, der indledtes den 18. juli, hvor han med postvogn er på vej til færgelejet i Kalundborg.* Der synes dog ikke at være belæg for denne antagelse, hvilket også understøttes af, at SK i notesbog 7 kun omtaler én bog i forbindelse med Jyllandsrejsen: »min Dagbog fra min Reise«.*

I en række korte optegnelser, Not5:11-17, anslås temaer, der senere udvikles dels i journalen HH, som SK benyttede til udarbejdelse af prædikenudkast, da han deltog i øvelserne på Pastorseminariet i nov. 1840 - sept. 1841, og dels i journalen EE, hvor SK brugte tre ubeskrevne blade i journalen til enkelte prædikenudkast.*

Not5:32 synes at forudsætte en diskussion af spørgsmålet om filosofiens begyndelse, som i Danmark blev indledt i 1837 med J.L. Heibergs forsvar for den hegelske opfattelse og fortsatte med F.C. Sibberns kritik heraf i 1838, efterfulgt af A.P. Adlers forsvar for Heiberg og den hegelske opfattelse, som blev bragt i *Tidsskrift for Litteratur og Kritik* bd. 3, Kbh. 1840, s. 474-482.* Da anmeldelsen stod i tredje bind, er det rimeligt at antage, at Not5:32 er skrevet hen på efteråret 1840, og at hele notesbogen er afsluttet, før SK begynder på Pastorseminariet i nov. 1840.

Notesbog 5 må således være skrevet i perioden juli til nov. 1840, afbrudt af SKs rejse til Jylland 18. juli - 7. eller 8. august.*

3. Indhold

Notesbogen består af 34 optegnelser.

Bl. [3]-[10] er klippet ud af ms. (jf. illustration 7); men det fremgår som nævnt ovenfor af de tilbageværende ord- og bogstavrester, at alle blade på nær én side eller i alt 15 sider har været beskrevet. Kun rester af tre ord kan give os en formodning om indholdet. På bl. [8v] står: »Djæv-« og »Ly-«; på bl. [9r]: »Søns«.

I notesbogens indledende optegnelser, Not5:1-5, anslås en romantisk rejsestemning med motiver som afsked (»Farvel«), posthorn, postilloner og befordringsvæsen. Not5:1, der overvejende består af en lang fabulerende fodnote, bærer overskriften »Phantasier for et Posthorn«. Denne overskrift har SK brugt tidligere i FF:160, som lyder: »Jeg vilde skrive en Novelle med Mottoer af mig selv. / Motto: Phantasie for et Posthorn.«

I den følgende optegnelse, Not5:2, anråbes naturen: »Vær hilset Du mægtige Natur, med din flygtende Skjønhed, det er ikke Dig jeg vil det er Dit Minde, forgjebes standser Du mig i min Fart (...)«.*

Not5:11-17 udgøres som nævnt af en række ideer eller temaer. Hver af disse korte optegnelser er skrevet på en ny side i notesbogen. Det har formentlig været SKs hensigt at vende tilbage til disse sider, men i stedet har han, da han begyndte på Pastoralseminariet, udviklet tankerne i journalerne EE og HH. De anslåede temaer i Not5:11, 12 og 14 genoptages og udvikles i prædikenudkastene i HH:12, 25 og 26, mens »Guds Faderkærlighed -« i Not5:13 og »de der bleve kaldte ved den 11te Time« i Not5:15 anvendes som overskrift for prædikenudkast i hhv. HH:17 og EE:194.*

Tre af notesbogens optegnelser har afgivet stof til hhv. *Enten - Eller* og *Stadier paa Livets Vei*. Not5:6 udgør i redigeret form diapsalmen om fortravlede forretningsmænd i *Enten - Eller*,* mens udtrykket »habeant, valeant vivant cum illa« i Not5:7.1 genfindes i varieret form i »Adskilligt om Ægteskabet mod Indsigelser« i *Stadier paa Livets Vei*.* Not5:24 lyder:

Der findes etsteds i Engeland et Gravmonument, hvorpaa der blot staaer disse Ord: den ulykkeligste. Jeg vilde tænke mig at Een læste det og nu troede at der slet ingen laae begravet, men at det var bestemt for ham

Optegnelsen udgør i let udvidet form indledningen til »Den Ulykkeligste« i første del af *Enten - Eller*.*

På sidste side bagfra har SK i Not5:34 noteret adressen »Nyhavn 282 Charlottenborgssiden -«. På denne adresse boede skibsrederen, som drev den færgerute, SK benyttede til og fra Jylland; men hvorfor SK har noteret sig adressen, ved vi ikke.*